

Dosarul nr. 3ra-1113/23
2-23160838-01-3ra-16112023

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (Gh. Mîra, Gr. Dașchevici, A. Bostan)

DECIZIE

18 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Ion Malanciuc
Oxana Parfeni
Diana Stănilă

examinând în ședință de judecată publică recursul depus de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea parțială a Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1575 din 10 noiembrie 2023 și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”,

c o n s t a ț ă :

La data de 12 noiembrie 2023, ora 12:30, prin intermediul poștei electronice, Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” (în continuare – P.P. „PDCM”) a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale (în continuare – CEC) cu privire la anularea parțială a Hotărârii CEC nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, în partea pct. 3, ce vizează examinarea cererii din 07 noiembrie 2023 a P.P. „PDCM” de renumărare a voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Hîjdieni, r-nul Glodeni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali; obligarea CEC să dispună: a) renumărarea voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Hîjdieni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali; b) excluderea din procesul de renumărare a voturilor a membrilor biroului secției de vot care au admis acțiuni neconforme în ziua desfășurării votului și în privința cărora planează suspiciuni de manifestări pătinitoare în favoarea contracandidatului; c) efectuarea procesului de renumărare a voturilor în prezența

concurrentului electoral înaintat de P.P. „PDCM” – a dnei Zinaida Scripcari, precum și a reprezentantului desemnat din partea P.P. „PDCM” (f.d. 2-4).

În motivarea acțiunii reclamantului P.P. „PDCM” a invocat că, la data de 10 noiembrie 2023 CEC a adoptat Hotărârea „Cu privire la unele cereri și contestații, prin care se solicită dispunerea renumărării voturilor, depuse la Comisia Electorală Centrală în zilele de 7-9 noiembrie 2023”, cu care P.P. „PDCM” nu este de acord, considerând-o vădit ilegală și neîntemeiată din următoarele considerente.

În fapt, la data de 06 noiembrie 2023 P.P. „PDCM” a sesizat printr-o contestație Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale raionale Glodeni nr. 19, prin care a solicitat:

1. renumărarea voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Hîjdieni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali;

2. excluderea din procesul de renumărare a voturilor a membrilor biroului secției de vot care au admis în acțiuni neconforme în ziua desfășurării votului și în privința cărora planează suspiciuni de manifestări părtinitoare în favoarea contracandidatului;

3. efectuarea procesului de renumărare a voturilor în prezența concurrentului electoral înaintat de P.P. „PDCM” - a dnei Zinaida Scripcari, precum și a reprezentantului desemnat din partea P.P. „PDCM”.

În motivarea solicitării sale, P.P. „PDCM” a invocat neconformitățile admise în ziua votării de către membrii biroului secției de vot care au admis un șir de abateri, precum ieșirea neautorizată pe parcursul zilei de vot din incinta secției de votare, deplasarea prin localitate pentru transportarea alegătorilor, accesul preferențial la listele alegătorilor din localitate, fapte care în opinia reclamantului trezesc suspiciuni de fraudare a bunei desfășurări a votului, având în vedere diferența mică de voturi dintre numărul de voturi dintre candidații la funcția de primar de pe locul I și II, dar și faptul că de către membrii biroului secției de vot au fost întreprinse acțiuni de susținere directă și indirectă a candidatului înaintat de către concurrentul electoral P.P. „PAS”, precum și faptul că urmare a numărării frauduloase a voturilor ultimul a acumulat aparent majoritatea necesară pentru câștigarea aparentă a scrutinului electoral din primul tur al alegerilor primarului din localitate.

Pe marginea sesizării respective, CEC s-a expus prin Hotărârea contestată. Astfel, CEC a dispus „respingerea ca neîntemeiată, în partea ce vizează cerința de a dispune renumărarea voturilor” a 77 de contestații depuse de către diferiți concurenți electorali, printre care și cea a P.P. „PDCM”, prin care s-a solicitat renumărarea voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Hîjdieni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali.

Reclamantul a susținut că, în primul rând, P.P. „PDCM” consideră ilegală comasarea de către CEC a celor 77 de contestații și examinarea lor într-o singură procedură, or, potrivit prevederilor art. 44 alin. (4) din Codul administrativ, pentru desfășurarea cu celeritate a procedurii administrative, autoritatea publică este în drept să admită examinarea concomitentă a mai multor petiții depuse de mai mulți participanți la aceeași autoritate publică când, în baza raportului material-juridic dintre participanți, ele se află în conexiune prin pretențiile revendicate sau

problemele comune și când există posibilitatea examinării lor în aceeași procedură și de aceeași autoritate publică.

Prin urmare, sintagma din norma expusă supra că „ele (petițiile) se află în conexiune prin pretențiile revendicate sau problemele comune”, este o condiție ce impune obligativitatea existenței pretențiilor sau problemelor comune invocate de contestatari în 77 de contestații, în opinia reclamantului nu corespunde realității, or, fiecare contestație reflectă situația și multiple încălcări în procesul de desfășurare a alegerilor locale și numărare a buletinelor de vot din diferite localități, încălcări care nu sunt identice, cu înaintarea diferitelor solicitări de numărare a voturilor fie separat pentru alegerea primarului, fie separat pentru alegerea consilierilor locali, fie pentru alegerea primarului și consilierilor. Respectiv, în situația creată, CEC urma să examineze fiecare contestație separat și să se expună asupra admisibilității sau respingerii reieșind din prevederile legale.

Reclamantul a menționat că, acțiunea CEC de comasare a contestațiilor, contravine și prevederilor art. 80 alin. (1) din Codul administrativ potrivit căroră, în cazul în care drepturile sau interesele legitime, respectiv obligațiile care formează obiectul diferitor proceduri administrative inițiate în fața aceleiași autorități publice, au la bază aceeași situație de fapt sau același temei de drept, procedurile pot fi conexe, chiar dacă scopul lor este diferit.

A notat că în speță, „situația de fapt” este diferită, în toate 77 de situații/contestații încălcările invocate de contestatari fiind diferite, precum și solicitările înaintate către CEC la fel fiind diferite, ceea ce face imposibilă acoperirea tuturor situațiilor printr-o singură decizie, impunându-se aici necesitatea separării contestațiilor și adoptarea separată a deciziilor pe fiecare caz în parte.

În context, a specificat că CEC, în motivarea deciziei sale menționează că „cele invocate de către unii autori au un caracter declarativ și nu permit a se deduce cu celeritate și de a constata anumite abateri și ilegalități ce ar determina organul electoral de a ajunge la concluzia pozitivă și obiectivă de a dispune renumărarea voturilor”. Prin urmare, a subliniat că însăși CEC acceptă faptul că problemele invocate în contestații de către diferiți autori sunt diferite și doar unele au un caracter declarativ și nu permit a se deduce cu celeritate și de a constata anumite abateri și ilegalități.

A indicat că, la fel aici se încadrează și sintagma din Hotărârea contestată, precum că „unele cereri se rezumă doar la formularea unor critici față de procesul de vot și în ansamblu la adresa procesului electoral”.

Astfel, reclamantul a concluzionat că alte cereri întrunesc condițiile de satisfacere a solicitărilor, respectiv nu este clară poziția CEC de a examina toate contestațiile la pachet și de a le respinge pe toate odată, astfel, fiind încălcat dreptul de a fi ales la marea majoritate a candidaților figuranți în contestații, or, din Hotărârea nominalizată nu este clar care contestații întrunesc condițiile de a fi admise și care poartă un caracter declarativ și nu dispun de un suport probatoriu corespunzător și urmează a fi respinse.

Referitor la contestația P.P. „PDCM” prin care s-a solicitat renumărarea voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Hîjdieni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali, reclamantul a reiterat

că, s-a invocat existența suspiciunilor rezonabile privind neconformitățile admise în ziua votării de către membrii biroului secției de vot care au admis un șir de abateri, precum ieșirea neautorizată pe parcursul zilei de vot din incinta secției de votare, deplasarea prin localitate pentru transportarea alegătorilor, accesul preferențial la listele alegătorilor din localitate, fapte care trezesc suspiciuni de fraudare a bunei desfășurări a votului, având în vedere diferența de mică de voturi dintre numărul de voturi dintre candidații la funcția de primar de pe locul I și II, dar și faptul că de către membrii biroului secției de vot au fost întreprinse acțiuni de susținere directă și indirectă a candidatului înaintat de către concurentul electoral P.P. „PAS”, precum și faptul că urmare a numărării frauduloase a voturilor ultimul a acumulat aparent majoritatea necesară pentru câștigarea scrutinului electoral din primul tur al alegerilor primarului din localitate.

De asemenea, a reținut că în motivarea hotărârii sale de respingere a tuturor contestațiilor, inclusiv și a celei nominalizate supra, CEC a menționat că „admiterea solicitărilor de renumărare fără prezentarea unui probatoriu și indicarea expresă asupra presupuselor încălcări cu trimiterea la norma exactă pune în dificultate organele electorale care urmează să verifice cele invocate și, respectiv, să efectueze această procedură”, or, în speță, toate probele (procesele-verbale, buletinele de vot) sunt deținute exclusiv de către CEC, P.P. „PDCM” fiind pus în situația doar de constatare a existenței suspiciunilor rezonabile de fraudare a procesului numărării buletinelor de vot și în consecință a rezultatelor alegerilor în localitatea dată, însă fără a putea prezenta alte probe suplimentare, fiind vădit încălcat principiul egalității armelor, principiu care, deși nu are o reflectare expresă în Constituție, este dedus ca o cerință sine qua non a dreptului la un proces echitabil.

Reclamantul P.P. „PDCM” a invocat că, dreptul la egalitatea de arme a fost consacrat pentru prima dată de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin Hotărârea din 27 iunie 1968, în cauza Neumeister c. Suediei, iar prima condamnare pentru nerespectarea acestui drept a fost pronunțată prin Hotărârea din 16 iulie 1971, în cauza Ringeisein c. Austriei. Esența acestei garanții constă în faptul că fiecărei părți i se conferă o posibilitate rezonabilă în a-și prezenta cauza în astfel de condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajoasă cu adversarul său, astfel instanța de judecată trebuie să creeze posibilități egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru argumentarea poziției fiecărei părți.

Un alt argument al CEC privind respingerea solicitării de renumărare a buletinelor de vot, este acela că: „rezultatele renumărilor sunt în măsură să afecteze drepturile electorale ale altor concurenți electorali [...]”, or, din context se deduce concluzia că CEC s-a transformat în „apărătorul drepturilor altor concurenți electorali”, în speță P.P. „PAS”, cu încălcarea prin analogie a prevederilor art. 36 alin. (1) din Codul administrativ, unde acțiunile se soluționează cu respectarea principiului supremației dreptului, în conformitate cu care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui sânt considerate valori supreme și sânt garantate de stat, precum și cu încălcarea art. 18 din Codul electoral potrivit căruia CEC are misiunea de a crea condițiile optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor

alegeri libere și corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Reclamantul P.P. „PDCM” și-a întemeiat cererea de chemare în judecată pe prevederile art. 91 alin. (5), art. 94 alin. (1) și (3), art. 95 alin. (10) și art. 98 din Codul electoral.

În final, reclamantul a solicitat anularea în parte a Hotărârii CEC nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, în partea ce vizează examinarea cererii a P.P. „PDCM” de renumărare a voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Hîjdieni, r-nul Glodeni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali; obligarea CEC să dispună: a) renumărarea voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Hîjdieni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali; b) excluderea din procesul de renumărare a voturilor a membrilor biroului secției de vot care au admis acțiuni neconforme în ziua desfășurării votului și în privința cărora planează suspiciuni de manifestări pătinoare în favoarea contracandidatului; c) efectuarea procesului de renumărare a voturilor în prezența concurentului electoral înaintat de P.P. „PDCM” – a dnei Zinaida Scripcari, precum și a reprezentantului desemnat din partea P.P. „PDCM”.

Prin hotărârea din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ înaintată de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” (f.d. 49, 50-59).

La data de 16 noiembrie 2023, ora 15:41, P.P. „PDCM”, a depus cerere de recurs împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admiterea a cererii de chemare în judecată depuse de reclamant.

În motivarea recursului, suplimentar celor invocate în cererea de chemare în judecată recurentul a indicat că din materialele cauzei rezultă că prin contestația din 07 noiembrie 2023 P.P. „PDCM” a solicitat renumărarea voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Hîjdieni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali, fiind invocate existența neconformităților, abaterilor admise în ziua votării de către membrii biroului secției de vot, precum ieșirea neautorizată pe parcursul zilei de vot din incinta secției de votare, deplasarea prin localitate pentru transportarea alegătorilor, accesul preferențial la listele alegătorilor din localitate, fapte care trezesc suspiciuni de fraudare a bunei desfășurări a votului, având în vedere diferența de mică de voturi de până la 10% dintre numărul de voturi dintre candidații la funcția de primar de pe locul I și II, dar și faptul că de către membrii biroului secției de vot au fost întreprinse acțiuni de susținere directă și indirectă a candidatului înaintat de către concurentul electoral P.P. „PAS”, precum și faptul că urmare a numărării frauduloase a voturilor ultimul a acumulat aparent majoritatea necesară pentru câștigarea aparentă a scrutinului electoral din primul tur al alegerilor primarului din localitate.

La fel, recurentul a remarcat că art. 95 alin. (1) din Codul electoral, clar și fără echivoc stabilește că sunt întemeiate cererile privind renumărarea voturilor în cazul stabilirii unei diferențe de până la 10% între voturile valabil exprimate pentru concurenții electorali.

Consideră recurentul că, materialele cauzei incontestabil demonstrează că diferența este de până la 10%, între voturile valabil exprimate pentru candidatul P.P. „PDCM” și candidatul P.P. „PAS”, iar cererea de renumărare a voturilor este întemeiată.

La 16 noiembrie 2023, ora 16:23, Curtea Supremă de Justiție a expediat prin intermediul poștei electronice, la adresa electronică ale CEC pentru notificare copia recursului depus de P.P. „PDCM”, explicându-i dreptul de a depune referință (f.d. 68).

Prin referința depusă la 17 noiembrie 2023, ora 10:51, prin intermediul poștei electronice, CEC a solicitat respingerea recursului depus de P.P. „PDCM” în temeiul art. 248 alin. (1) din Codul administrativ și menținerea hotărârii primei instanțe (f.d. 75-76).

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.

Totodată, potrivit art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspect ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

Alineatul (8) al aceluiași articol stipulează că înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).

Hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 14 noiembrie 2023, și conform extrasului din poșta electronică, hotărârea motivată a fost notificată recurentului la 15 noiembrie 2023, ora 10:30 (f.d. 60).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Conform art.247 din Codul administrativ, recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.245¹ alin.(1) lit.b) și d). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, în vederea clarificării anumitor circumstanțe.

Prin încheierea din 17 noiembrie 2023, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se

pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, în vederea clarificării anumitor circumstanțe.

Reprezentantul recurentului, P.P. „PDCM”, Victor Macovei, împuternicit în baza procuri f.n., din 13 noiembrie 2023, în ședința instanței de recurs, a susținut recursul împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul argumentelor de fapt și de drept invocate, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Reprezentantul intimatului, Galina Botnari, împuternicită în baza procurii Nr. CEC-8/3775 din 17 noiembrie 2023 în ședința instanței de recurs, a reiterat criticile formulate în referință și a pledat pentru respingerea recursului depus de P.P. „PDCM” împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Audiind reprezentanții părților, examinând materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de P.P. „PDCM” urmează a fi admis, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1) din Codul administrativ, recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Conform art 248 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, în urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: admite recursul, casează integral sau parțial hotărârea și/sau decizia și adoptă o nouă decizie.

Potrivit art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

În corespundere cu art.12 din Codul administrativ, un act administrativ normativ este actul juridic subordonat legii adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică în baza prevederilor constituționale sau legale, care nu se supune controlului constituționalității și stabilește reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situații identice.

Art. 17 din Codul administrativ prevede că, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform prevederilor art. 20 alin. (1) din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În corespundere cu art.21 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Reieșind din prevederile art.22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Prin prisma art.194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

În sensul art.219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

După cum denotă actele cauzei, la 12 noiembrie 2023, P.P. „PDCM” a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de chemare în judecată împotriva CEC cu privire la anularea parțială a Hotărârii CEC nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, în partea pct. 3, ce vizează examinarea cererii din 07 noiembrie 2023 a P.P. „PDCM” de renumărare a voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Hîjdieni, r-nul Glodeni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali; obligarea CEC să dispună: a) renumărarea voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Hîjdieni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali; b) excluderea din procesul de renumărare a voturilor a membrilor biroului secției de vot care au admis acțiuni neconforme în ziua desfășurării votului și în privința cărora planează suspiciuni de manifestări părtinitoare în favoarea contracandidatului; c) efectuarea procesului de renumărare a voturilor în prezența concurentului electoral înaintat de P.P. „PDCM” – a dnei Zinaida Scripcari, precum și a reprezentantului desemnat din partea P.P. „PDCM”.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță, la caz, Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău, prin hotărârea din 14 noiembrie 2023, a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de către P.P. „PDCM”.

În susținerea soluției, Curtea de Apel Chișinău a reținut că obiect al controlului judecătoresc, la caz, constituie Hotărârea CEC nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, în partea respingerii cererii cu nr. CEC-7/9781 a domnului Ion Chicu, președintele P.P. „PDCM”, prin care s-a solicitat renumărarea voturilor în localitatea Hîjdieni, r-nul Glodeni.

Făcând referire la art. 85 alin. (3) și 95 alin. (10) din Codul electoral, Curtea de Apel Chișinău a menționat că CEC corect a ajuns la concluzia despre netemeinicia cererii nr. CEC-7/9781 a domnului Ion Chicu, președintele P.P. „PDCM”, prin care s-a solicitat renumărarea voturilor în localitatea Hîjdieni, r-nul Glodeni.

Prima instanță a reținut că, în speță, argumentul invocat de P.P. „PDCM” în susținerea cererii de renumărare a voturilor, nu se încadrează în prevederile art. 95 alin. (10) din Codul electoral. Or, de fapt, reclamantul nu pune la îndoială corectitudinea numărării voturilor, ci pretinde comiterea de către membrii biroului de vot a încălcărilor care au fraudat buna desfășurare a votului.

Prima instanță a indicat că CEC just a concluzionat în actul administrativ contestat că, argumentul invocat în susținerea cererii de renumărare a voturilor, are caracter declarativ și nu permite a se deduce la celeritate și de a constata anumite abateri și ilegalități ce ar determina organul electoral de a ajunge la concluzia pozitivă și obiectivă de a dispune renumărarea voturilor.

Curtea de Apel Chișinău a menționat că atât la etapa examinării contestației de către CEC, cât și în cadrul ședinței de judecată, reclamantul nu a prezentat careva probe care ar confirma dubii semnificative privind veridicitatea proceselor-verbale privind rezultatele numărării voturilor, întocmite de CECE Hîjdieni nr. 19/12.

Prima instanță a notat că argumentele reclamantului sunt întemeiate pe presupuneri care nu sunt justificate măcar printr-o probă confirmativă. Iar, în circumstanțele descrise, cererea P.P. „PDCM” privind renumărarea voturilor a fost apreciată de prima instanță ca neîntemeiată.

Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că reclamantul prin intermediul reprezentanților săi, care au participat la numărarea voturilor, au avut acces la procesele-verbale cu privire la rezultatele numărării voturilor, astfel, în caz de depistare a unor iregularități, urma să sesizeze în conformitate cu prevederile legale CEC, însă, la caz acest fapt a fost omis, circumstanțe care au dus la concluzia că contestația înaintată de P.P. „PDCM” este neîntemeiată.

Astfel, prima instanță a constatat că dispunerea conexării contestațiilor și cererilor depuse în perioada 07 – 09 noiembrie, prin care s-a solicitat renumărarea voturilor, nu poate fi apreciată la caz ca o încălcare care ar putea duce la anularea actului administrativ contestat. Or, toate contestațiile care au fost conexe spre examinare într-o singură procedură, au pretenții comune – renumărarea voturilor în anumite birouri ale secțiilor de vot din anumite localități, procedura de examinare a contestațiilor fiind similară.

Curtea de Apel Chișinău a indicat că, decizia Comisiei Electorale Centrale privind conexarea contestațiilor și cererilor și examinarea lor într-o singură procedură administrativă, inclusiv și a reclamantului, este una proporțională în raport cu scopul urmărit și anume examinarea acestor contestații într-un mod simplu, adecvat, rapid și eficient, iar instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

Reieșind din faptul că în urma efectuării controlului judecătoresc asupra Hotărârii CEC nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, în partea pct. 3, ce vizează examinarea cererii din 07 noiembrie 2023 a P.P. „PDCM” de renumărare a voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Hîjdieni, r-nul Glodeni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali, s-a stabilit netemeinicia pretenției reclamantului privind anularea acestui act administrativ, subsecvent prima instanță a respins și pretențiile privind obligarea CEC să dispună: a) renumărarea voturilor exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Hîjdieni, la alegerea primarului, consilierilor locali și consilierilor raionali; b) excluderea din procesul de renumărare a voturilor a membrilor biroului secției de vot care au admis acțiuni neconforme în ziua desfășurării votului și în privința cărora planează suspiciuni de manifestări părtinitoare în favoarea contracandidatului; c) efectuarea procesului de renumărare a voturilor în prezența concurentului electoral

înaintat de P.P. „PDCM” – a dnei Zinaida Scripcari, precum și a reprezentantului desemnat din partea P.P. „PDCM”, întrucât pretențiile respective sunt indisolubil legate una de alta.

În contextul celor expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că prin Decretul nr. 744-IX din 21 decembrie 2022 (publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 426-427 la data de 23 decembrie 2022), Președintele Republicii Moldova a promulgat Legea nr. 325/2022 pentru adoptarea Codului electoral. Conform art. 244 alin. (1) din noul Cod electoral, data intrării în vigoare a acestuia este 01 ianuarie 2023.

În conformitate cu art. 27 lit. s) din Codul electoral, în perioada electorală, Comisia Electorală Centrală are următoarele atribuții: s) examinează cererile și contestațiile în condițiile prezentului cod și ale Codului administrativ, adoptă hotărâri executorii pe marginea lor.

Conform art. 85 alin. (1), (3) și (5) din Codul electoral, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale, locale generale și al referendumului republican, Comisia Electorală Centrală întocmește, în termen de 5 zile, în baza actelor prezentate de către consiliile electorale de circumscripție, un proces-verbal care conține: a) numărul de alegători înscriși în listele electorale de bază; b) numărul de alegători înscriși în listele electorale suplimentare; c) numărul de alegători care au primit buletine de vot; d) numărul de alegători care au participat la votare; e) diferența dintre numărul buletinelor de vot primite de alegători și numărul alegătorilor care au participat la votare; f) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile; g) numărul de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral/pentru fiecare opțiune privind întrebările la care trebuie să se pronunțe alegătorii în cadrul referendumului republican; h) numărul total de voturi valabil exprimate. În cazul dezacordului cu rezultatele preliminare ale votării, până la confirmarea rezultatelor de către autoritățile abilitate, concurenții electorali/participanții la referendum pot solicita acestor autorități să dispună renumărarea voturilor. Renumărarea poate fi dispusă de către Curtea Constituțională, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și al referendumurilor republicane, sau de către Comisia Electorală Centrală, în cazul alegerilor și al referendumurilor locale, în condițiile capitolului XIII. Renumărarea se efectuează de către aceleași organe electorale, substituindu-se funcționarii electorali vinovați de fraudă. Procedura generală a renumărării se aprobă prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale. În cazul alegerilor locale generale, Comisia Electorală Centrală consemnează rezultatele votării pe țară într-un proces-verbal, semnat de către membrii comisiei, și întocmește un raport cu privire la rezultatele scrutinului.

Potrivit art. 95 alin. (10) din Codul electoral, cererile privind renumărarea voturilor pot fi depuse în termen de 3 zile de la aducerea la cunoștința publică a rezultatelor preliminare ale votării. Comisia Electorală Centrală sau, după caz, Curtea Constituțională dispune renumărarea voturilor dacă încălcările arătate în cerere sunt de natură să influențeze rezultatele alegerilor și, respectiv, distribuirea mandatelor. Se califică întemeiate cererile privind renumărarea voturilor în cazul stabilirii unei diferențe de până la 10% între voturile valabil exprimate pentru

concurenții electorali/între voturile date la referendum, precum și în cazul în care datele înscrise sau rectificările efectuate în procesele-verbale de numărare a voturilor pun la îndoială conformitatea și veridicitatea acestora.

În acest sens, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, prevederile art. 95 alin. (10) din Codul electoral referitor la cererile privind renumărarea voturilor se aplică alternativ.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind neîntemeiată poziția reprezentantului CEC, Galina Botnari expusă în ședința instanței de recurs, precum că condițiile incluse în prevederile art. 95 alin. (10) din Codul electoral se aplică cumulativ. Or, acestea sunt două temeuri distincte ce dau posibilitatea CEC de a dispune renumărarea voturilor:

- 1) în cazul stabilirii unei diferențe de până la 10% între voturile valabil exprimate pentru concurenții electorali/între voturile date la referendum; precum și
- 2) în cazul în care datele înscrise sau rectificările efectuate în procesele-verbale de numărare a voturilor pun la îndoială conformitatea și veridicitatea acestora.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, în cazul din speță P.P. „PDCM” pretinde că în scrutinul din localitatea Hîjdieni, r-nul Glodeni la alegerea primarului satului Hîjdieni conform procesului-verbal privind centralizarea rezultatelor votării la alegerea primarului satului Hîjdieni din 06 noiembrie 2023, s-a stabilit o diferență de 42 de voturi valabil exprimate dintre candidați pe poziția I și II (f.d. 38-verso).

Astfel, în conformitate cu art. 173 alin. (1) din Codul electoral, candidatul Radion Palii, din partea P.P. „PAS” a fost ales pentru funcția de primar, deoarece s-a constatat că conform procesului-verbal privind centralizarea rezultatelor votării la alegerea primarului satului Hîjdieni din 06 noiembrie 2023 acesta a întrunit mai mult de jumătate din voturile valabil exprimate ale alegătorilor care au participat la votare.

Or, potrivit numărului de voturi valabil exprimate și incluse în procesul-verbal privind centralizarea rezultatelor votării la alegerea primarului satului Hîjdieni din 06 noiembrie 2023, în cadrul scrutinului din 05 noiembrie 2023 candidatul Radion Palii, din partea P.P. „PAS” a acumulat 615 voturi, iar candidatul Zinaida Scripcari, din partea P.P. „PDCM” a acumulat 573 de voturi.

Prin urmare, diferența dintre candidatul care a fost ales pentru funcția de primar în cadrul scrutinului din 05 noiembrie 2023 din localitatea Hîjdieni, r-nul Glodeni și candidatul care a solicitat renumărarea voturilor este de 42 de voturi.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că acest fapt se încadrează în diferența de până la 10% între voturile valabil exprimate pentru concurenții electorali, ceea ce duce la necesitatea dispunerii renumărării voturilor.

Analizând actele cauzei în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că hotărârea primei instanțe urmează să fie casată parțial, în latura respingerii de către Curtea de Apel Chișinău a contestației P.P. „PDCM” de renumărare a voturilor valabil exprimate în cadrul biroului de votare din localitatea Hîjdieni, r-nul Glodeni la alegerea primarului.

Având în vedere raționamentele abordate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de P.P. „PDCM” urmează a fi admis și casată parțial hotărârea 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în partea respingerii cererii de renumărare voturilor valabil exprimate în cadrul biroului secției de vot din localitatea Hîjdieni, la alegerea primarului, și emisă o altă decizie în partea casată de dispunere a renumărării de către Comisia Electorală Centrală a voturilor în circumscripția Hîjdieni, r-nul Glodeni la alegerea primarului satului Hîjdieni.

În această consecvență, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că soluția asupra fondului cauzei, la care a ajuns instanța de recurs, este compatibilă cu prevederile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, fiind prevăzută de art. 248 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 245¹, art. 248 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”.

Se casează parțial hotărârea din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea parțială a Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1575 din 10 noiembrie 2023 și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, în partea respingerii cererii Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” de renumărare a voturilor în circumscripția Hîjdieni, r-nul Glodeni la alegerea primarului satului Hîjdieni, și se adoptă o nouă decizie în partea casată prin care:

Se admite parțial contestația depusă de Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” împotriva Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1575 din 10 noiembrie 2023.

Se anulează parțial Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, în partea respingerii renumărării voturilor în circumscripția Hîjdieni, r-nul Glodeni la alegerea primarului satului Hîjdieni.

Se dispune renumărarea de către Comisia Electorală Centrală a voturilor în circumscripția Hîjdieni, r-nul Glodeni la alegerea primarului satului Hîjdieni.

În rest, hotărârea din 14 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău se menține. Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă